

Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення за I квартал 2013 року

Система недержавного пенсійного забезпечення становить третій рівень системи пенсійного забезпечення в Україні. Її розбудова здійснюється починаючи з 2004 року після набрання чинності Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Основу такої системи становлять недержавні пенсійні фонди.

Станом на 31.03.13 в Державному реєстрі фінансових установ міститься інформація про 88 недержавних пенсійних фондів (далі – НПФ) та 37 адміністраторів НПФ.

Система недержавного пенсійного забезпечення протягом останніх років розвивається досить динамічно. Основні показники діяльності НПФ та темпи їх приросту наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка основних показників діяльності недержавних пенсійних фондів

Недержавні пенсійні фонди	2010	2011	2012	1 кв. 2013	Темпи приросту, %	
					2012/2011	1 кв. 2013/ 2012
Загальна кількість укладених пенсійних контрактів (тис. шт.)	69,7	75,0	61,4	61,4	-18,1%	0,0%
Кількість учасників за укладеними пенсійними контрактами (тис. осіб)	569,2	594,6	584,8	587,4	-1,7%	0,4%
Загальні активи НПФ (млн. грн.)	1 144,3	1 386,9	1 660,1	1 735,4	19,7%	4,5%
Пенсійні внески (млн. грн.), у т.ч.	925,4	1 102,0	1 313,7	1 370,5	19,2%	4,3%
- від фізичних осіб	40,7	50,6	58,6	60,7	15,9%	3,6%
- від фізичних осіб-підприємців	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0%	0,0%
- від юридичних осіб	884,6	1 051,2	1 254,9	1 309,6	19,4%	4,3%
Пенсійні виплати (млн. грн.)	158,2	208,9	251,9	260,8	20,6%	3,5%
Кількість осіб, що отримали/ отримують пенсійні виплати (тис. осіб)	47,8	63,1	66,2	67,4	4,9%	1,8%
Сума інвестиційного доходу (млн. грн.)	433,0	559,9	620,3	646,3	10,8%	4,2%
Сума витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів (млн. грн.)	64,6	86,6	106,6	114,2	23,1%	7,1%

Станом на 31.03.13 адміністраторами недержавних пенсійних фондів було укладено **61 378 пенсійних контрактів із 49 057 вкладниками**, з яких 2 374 вкладники, або 4,8%, – юридичні особи, на яких припадає 1 309,6 млн. грн. пенсійних внесків (95,6% від загального обсягу пенсійних внесків за системою НПЗ), а 46 683 вкладники, або 95,2%, – фізичні особи, на яких припадає 4,4% загального обсягу пенсійних внесків.

При цьому, порівняно з кінцем 2012 року кількість контрактів з юридичними особами зменшилася на 1,8%, а з фізичними особами зросла на 0,4% (рис.1).

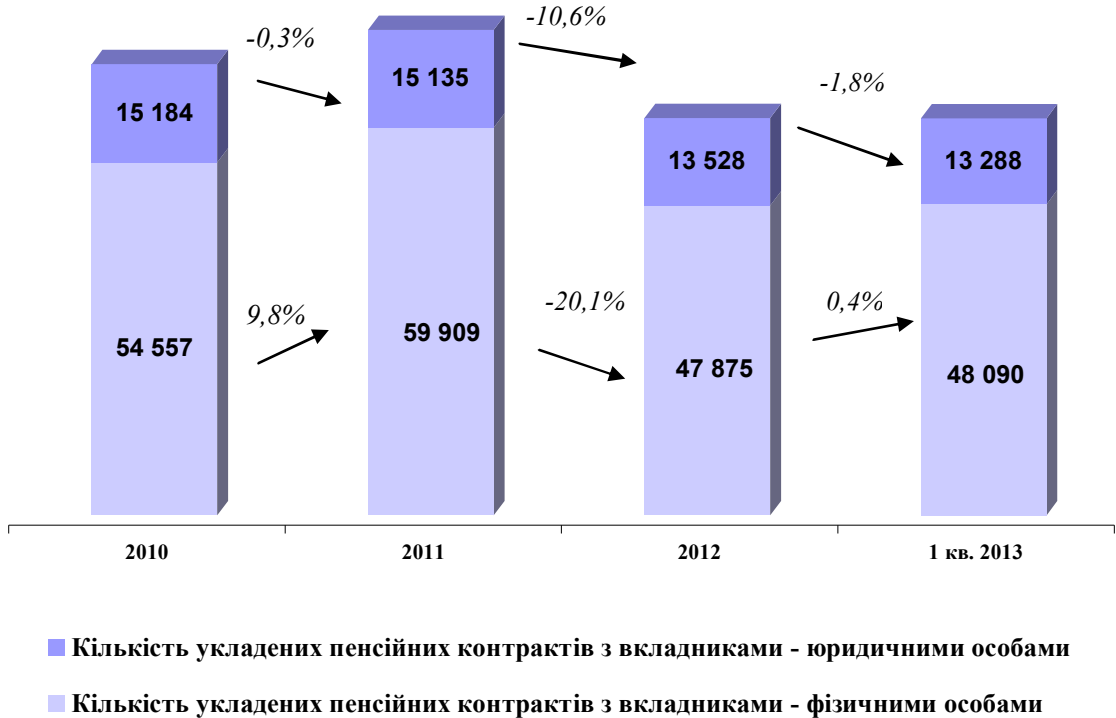

Рис. 1. Динаміка кількості укладених пенсійних контрактів за 2010 – 2012 рр. та I квартал 2013 року

На кінець I кварталу 2013 року **кількість учасників НПФ** відповідно до укладених контрактів становила **587,4 тис. осіб**, протягом звітного періоду вона збільшилася на 2,6 тис. осіб, або на 0,4% (рис. 2).

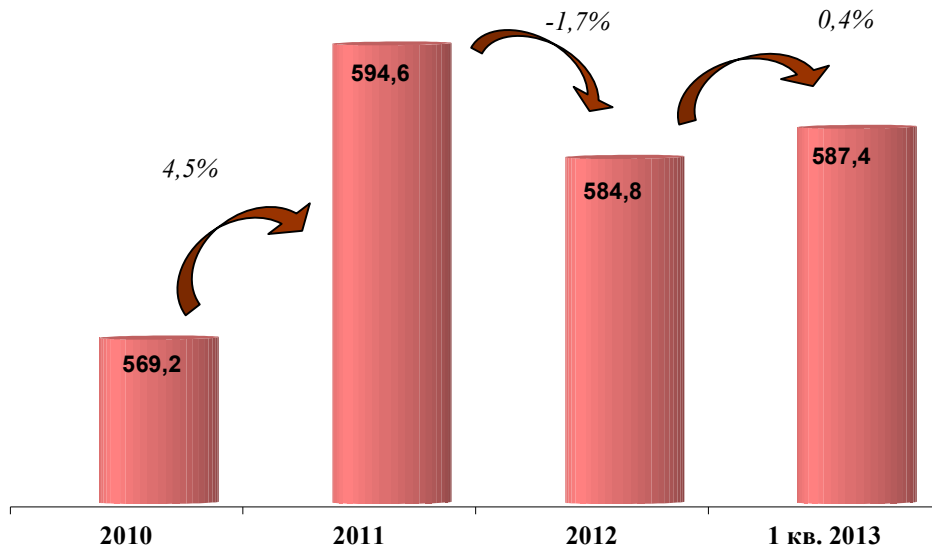

Рис. 2. Динаміка кількості учасників НПФ за 2010 – 2012 рр. та I квартал 2013 року (тис. осіб)

Станом на 31.03.13 серед учасників НПФ більшість становили особи віком від 25 до 50 років, а саме 63,3%. При цьому частка учасників НПФ віком від 50 до 60 років станом на 31.03.13 становила 24,8%. Частки учасників НПФ вікових груп старше 60 років та до 25 років станом на кінець I кварталу 2013 року становили, відповідно, 7,7% та 4,2% (рис. 3).

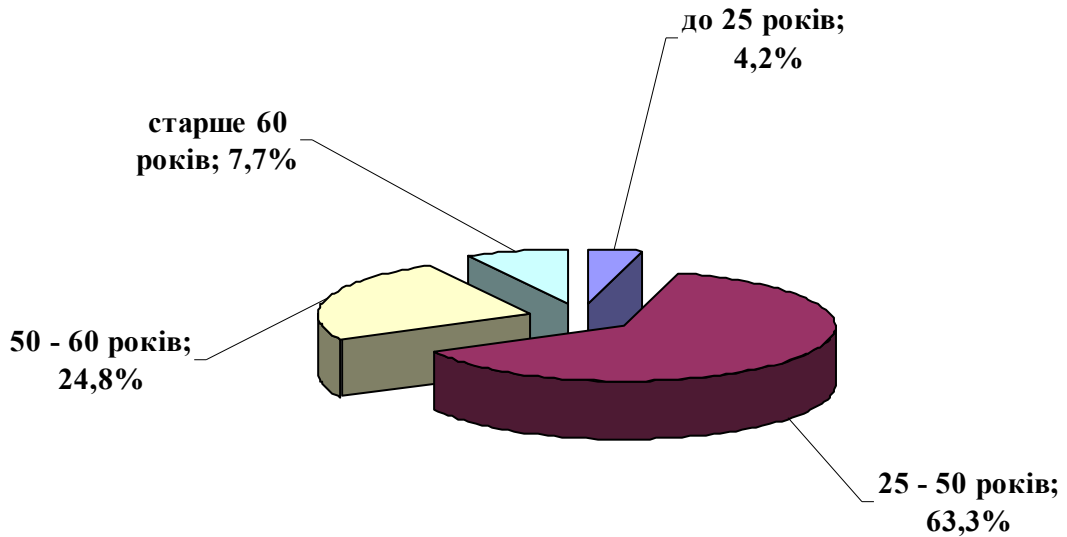

Рис.3. Розподіл учасників НПЗ за віковими групами станом на 31.03.13 (осіб)

Пенсійні виплати станом на 31.03.13 становили **260,8 млн. грн.** і збільшившись за I квартал 2013 року на 3,5% (рис. 4), при цьому одноразові виплати - на 3,2%, пенсійні виплати на визначений строк – на 18,0%.

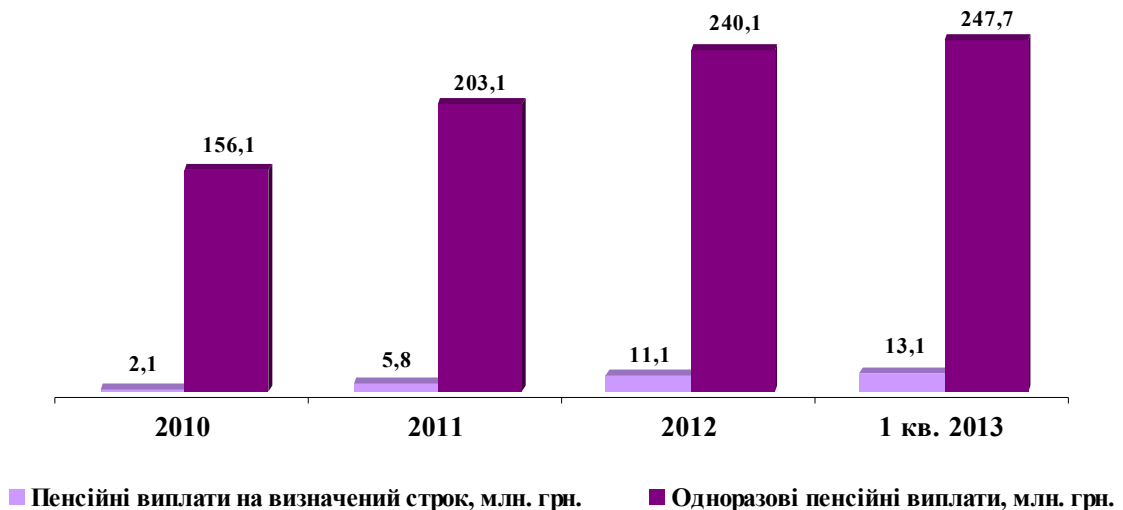

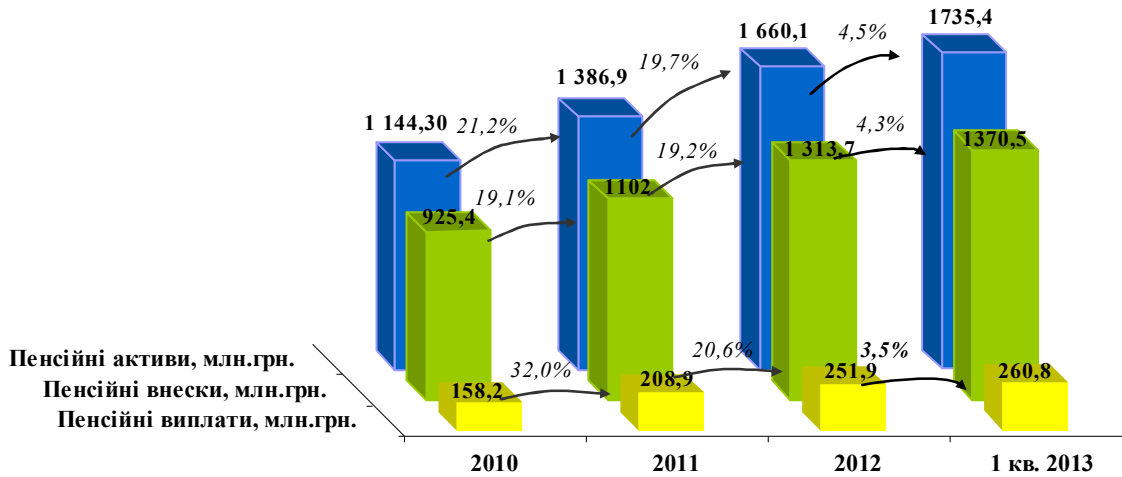
Рис. 4. Пенсійні виплати за 2010 – 2012 рр. та I квартал 2013 року

Сукупно недержавними пенсійними фондами протягом I кварталу 2013 року було здійснено пенсійних виплат (одноразових та на визначений строк) **67,4 тис. учасникам**, тобто 11,5% учасників від їхньої загальної кількості отримали пенсійні виплати. Це зумовлено в першу чергу невеликою часткою учасників вікової групи старше 60 років.

Одним із основних якісних показників, які характеризують систему НПЗ, є сплачені **пенсійні внески**.

Аналізуючи динаміку сплачених пенсійних внесків, слід зазначити, що надходження пенсійних внесків за I квартал 2013 року збільшилися на 19,2% і на 31.03.13 становили **1 370,5 млн. грн.** (рис. 5).

Загальний обсяг активів, сформованих пенсійними фондами, станом на 31.03.13 становили **1 735,4 млн. грн.** Всього за I квартал 2013 року активи НПФ зросли на 4,5% (на 75,3 млн. грн.) (рис. 5).

Рис. 5. Динаміка основних показників системи НПЗ за 2010 – 2012 рр. та I квартал 2013 року

Для НПФ властиво формувати портфель, до якого входять об'єкти інвестування з мінімальним ступенем ризику. Тому особливого значення набуває вибір інвестиційних інструментів, використовуючи які НПФ зможуть забезпечити захист грошових коштів населення від інфляційних процесів і при цьому отримувати визначений приріст капіталу.

За результатами I кварталу 2013 року переважними напрямками інвестування пенсійних активів стали депозити в банках (35,9% інвестованих активів), облігації підприємств, емітентами яких є резиденти України (31,2%), акції українських емітентів (14,9%), цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України (10,8%) (рис. 6).

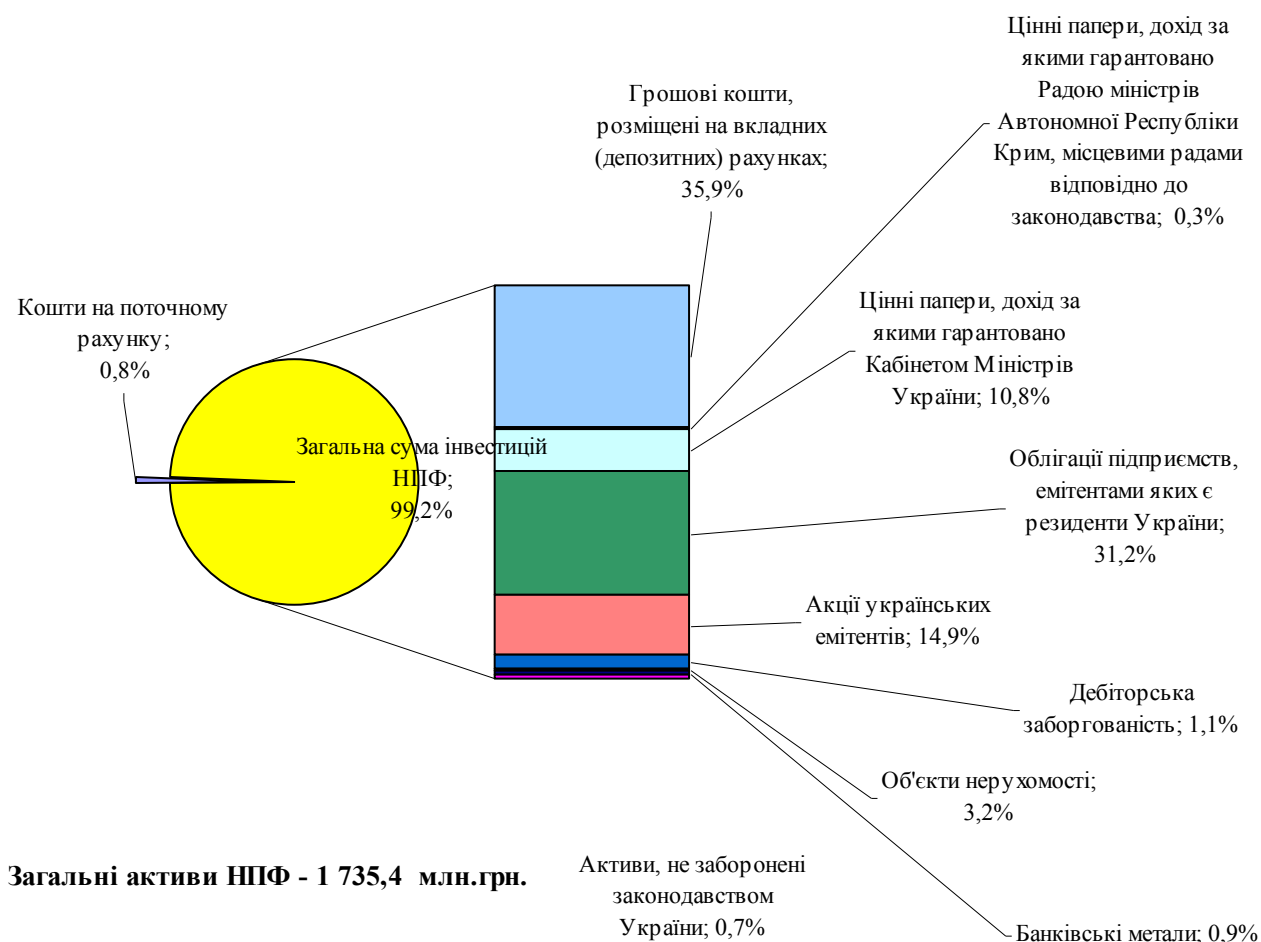
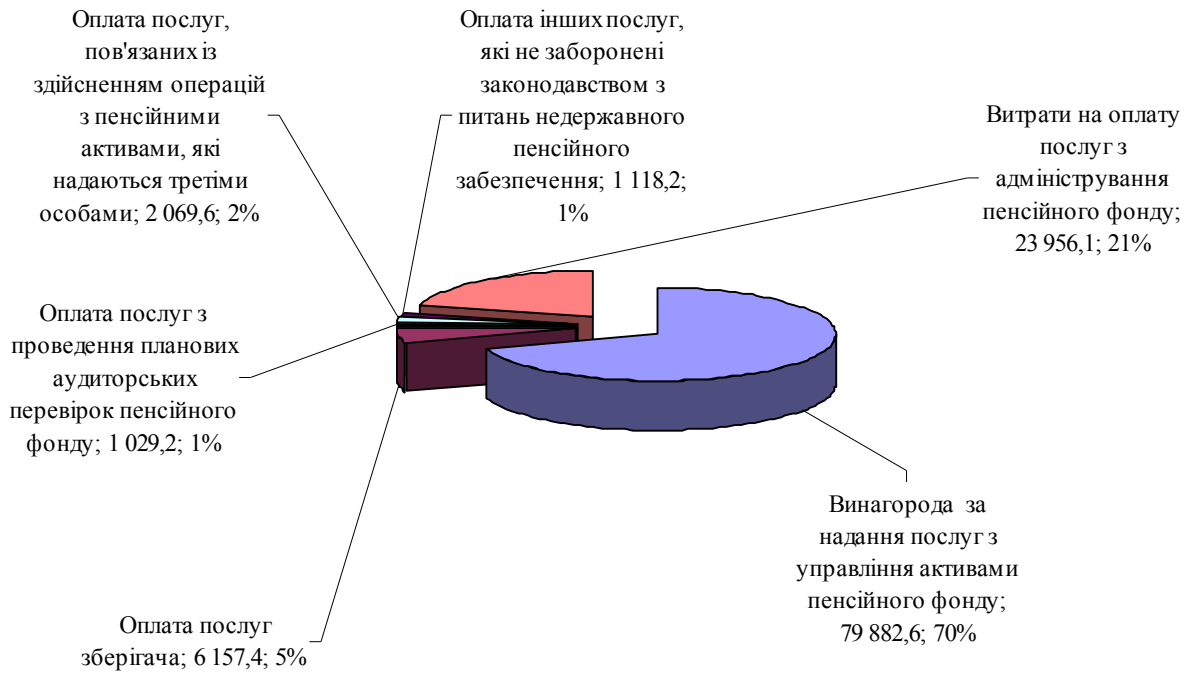

Рис. 6. Структура інвестованих пенсійних активів станом на 31.03.13

Метою інвестування пенсійних активів є, насамперед, збереження пенсійних заощаджень громадян. Тому стратегія інвестування недержавних пенсійних фондів є більш консервативною, ніж у інших фінансових установ.

Загальна вартість **доходу, отриманого від інвестування пенсійних активів**, станом на 31.03.13 становила **646,3 млн. грн.**, або 47,1% від суми залучених внесків, збільшившись протягом I кварталу 2013 року на 26,0 млн. грн., або на 4,2%.

Витрати, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів, станом на 31.03.13 зросли на 7,1% у порівнянні з кінцем 2012 року і в цілому за час існування пенсійних фондів становлять **114,2 млн. грн.**, або 6,6% від загальної суми активів НПФ (рис. 7).

Рис. 7. Структура витрат, відшкодованих за рахунок активів НПФ, станом на 31.03.13

Основна частина витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів, припадає на оплату послуг з управління активами недержавних пенсійних фондів – 70% від загальної суми витрат. Витрати на оплату послуг з адміністрування пенсійного фонду становили 21% від загальної суми витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів. Оплата послуг зберігача, який здійснює відповідальне зберігання активів пенсійного фонду – 5% від загальної суми витрат.